

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/31/2020
Identifikačné číslo spisu: 6019200471
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6019200471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: O. W., narodený XX. V. XXXX, bytom v H., C. Č.. XX, t. č. Ú. D. S. H. P.V. Z., so sídlom v F., W. Č.. X, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o predčasný starobný dôchodok, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. marca 2020, č.k. 30Sa/11/2019-69 a proti rozhodnutiu žalovanej z 26. marca 2020, Číslo: XXX XXX XXXX X t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. marca 2020, č.k. 30Sa/11/2019-69 v napadnutej časti týkajúcej sa rozhodnutia žalovanej z 26. marca 2020, Číslo: XXX XXX XXXX X z r u š u j e a konanie zastavuje, v ostatných častiach kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Vec bude v dotknutej časti p o s t ú p e n á žalovanej po právoplatnosti tohto uznesenia.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 10. marca 2020, č.k. 30Sa/11/2019-69 postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu ako neprípustnú, keď i napriek predchádzajúcej výzve adresovanej žalobcovi nebolo možné jednoznačne ustáliť, čoho sa tento svojím podaním domáha a ako má súd rozhodnúť. Sociálnou poisťovňou nebolo vydané žiadne rozhodnutie o žalobcom uplatnenom nároku na predčasný starobný dôchodok, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho prieskumu a nebolo začaté ani žiadne administratívne konanie, v ktorom by mohla byť Sociálna poisťovňa nečinná.

2. O trovách konania rozhodol tak, že podľa § 170 písm. a/ SSP žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

3. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

4. Rovnako kasačnú sťažnosť podal proti rozhodnutiu žalovanej z 26. marca 2020, ktorým bola jeho žiadosť o predčasný starobný dôchodok zamietnutá.

5. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti namietal tak postup, ako aj zákonnosť predmetného rozhodnutia žalovanej.

III.

6. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním z 20. mája 2020 konštatujúc vecnú správnosť uznesenia krajského súdu.

IV.

7. Žalobca sa k vyjadreniu žalovanej vyjadril listom z 03. júna 2020; opakovane namietal postup žalovanej v súvislosti s posúdením jeho žiadosti o predčasný starobný dôchodok.

V.

8. Žalovaná sa k vyjadreniu žalobcu vyjadrila listom zo 14. augusta 2020 poukazujúc na nedôvodnosť žalobcom uplatnených námietok; navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

VI.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu podaná proti uzneseniu krajského súdu nie je dôvodná a konanie o kasačnej sťažnosti podanej proti rozhodnutiu žalovanej je potrebné zastaviť pre nedostatok právomoci.

A/ Kasačná sťažnosť podaná proti uzneseniu krajského súdu

10. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

11. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

12. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Podľa § 242 ods. 1 SSP, žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní.

14. Podľa § 242 ods. 2 SSP, odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy spočívajúcej v porušení

povinnosti začať administratívne konanie z úradnej povinnosti sa žalobou môže domáhať len prokurátor.

15. Podľa § 244 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ako účastník administratívneho konania namietajúci nečinnosť orgánu verejnej správy neúspešne vyčerpala sťažnosť podľa osobitného predpisu alebo podnet na prokuratúre.

16. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobca podaním doručeným krajskému súdu dňa 17. júla 2019

- namietal nečinnosť žalovanej Sociálnej poisťovne spočívajúcu v tom, že táto i napriek žiadosti o predčasný starobný dôchodok vo veci nekonala,
- požiadal o predčasný starobný dôchodok.

17. Krajský súd po preskúmaní predmetného podania žalobcu dospel k záveru, že toto podanie vykazuje vady, nadväzne na čo uznesením z 22. augusta 2019, č.k. 30Sa/11/2019-15 žalobcu vyzval na odstránenie väd. Konkrétne bol žalobca usmerný čo do označenia druhu žaloby, označenia konania, alebo veci, v ktorej sa domáha odstránenia nečinnosti, uvedenia žalobného návrhu (ako má správny súd rozhodnúť); zároveň mal žalobca v zmysle uznesenia pripojiť oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti podľa osobitného predpisu, alebo vybavenie podnetu prokurátorom. Správne bol tiež poučený o možnosti obrátiť sa na príslušné centrum právnej pomoci, čo aj sám žalobca využil, avšak rozhodnutím z 11. novembra 2019, číslo KaRS/27713/2019 príslušné centrum žalobcovi pre zrejmu bezúspešnosť sporu nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznalo. Vzhľadom na to, že žalobca na uvedenú výzvu nereagoval, krajským súdom vytknuté vady neodstránil, krajský súd tu preskúmaným uznesením z 10. marca 2020, č.k. 30Sa/11/2019-69 žalobu žalobcu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP ako neprípustnú odmietol. Uviedol, že nebolo možné jednoznačne ustáliť, čoho sa svojím podaním žalobca domáha a ako má súd rozhodnúť. Sociálnou poisťovňou nebolo vydané žiadne rozhodnutie o žalobcom uplatnenom nároku na predčasný starobný dôchodok, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho prieskumu a nebolo začaté ani žiadne administratívne konanie, v ktorom by mohla byť Sociálna poisťovňa nečinná.

18. Najvyšší súd po preskúmaní postupu krajského súdu má to, že súd postupoval procesne korektným spôsobom. V prvom rade, už z podania žalobcu je zrejmé, že tento sa domáhal odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy s tým, že nečinnosť spočívala v tom, že žalovaná Sociálna poisťovňa nepokračovala podľa žalobcu v riadne začatom dávkovom konaní (pozri § 184 ods. 1 a 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov; ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“). Krajský súd v tomto smere správne usmernil žalobcu, aby tento (v súlade s § 244 ods. 1 SSP) predložil buď oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti podľa osobitného predpisu, alebo vybavenie podnetu prokurátorom. Pokiaľ tak žalobca neučinil, nebolo možné vo veci riadne pokračovať, čo vyústilo do vydania procesného rozhodnutia, teda bez meritórneho prejednanie veci. Len na okraj najvyšší súd musí krajskému súdu vytknúť zmätočný postup, keď v uznesení z 22. augusta 2019, ktorým vyzval žalobcu na odstránenie väd podania, najprv odkazoval na § 59 ods. 1 SSP, negatívnym následkom ktorého je odmietnutie podania (nie žaloby) podľa § 59 ods. 3 SSP, potom v časti poučenie uvádzal možnosť odmietnutia žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f/ SSP, následne v uznesení z 10. marca 2020 pristúpil k odmietnutiu žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP ako neprípustnej. Pokiaľ však žalobca v súlade s § 244 ods. 1 SSP nepripojil k správnej žalobe dôkaz o tom, že tento neúspešne vyčerpал sťažnosť podľa osobitného predpisu alebo podnet na prokuratúre, je daný dôvod na zastavenie konania podľa § 99 písm. f/ SSP pre nevyčerpanie osobitných postupov plynúcich z SSP (tu § 244 ods. 1 SSP) pred podaním žaloby. Jednalo sa teda o procesné pochybenie, avšak nie takého rozsahu, respektíve závažnosti, následkom ktorého by bolo zrušenie rozhodnutia krajského súdu. O to viac uvedené platí v tu prejednávanej veci, keď v priebehu konania Sociálna poisťovňa v dávkovom konaní vydala rozhodnutie z 26. marca 2020, a teda žalobcom namietaná nečinnosť (i napriek nesplneniu procesných predpokladov) bola odstránená.

19. Vzhľadom na takto zistené skutočnosti najvyšší súd postupom podľa § 461 SSP pristúpil k zamietnutiu kasačnej sťažnosti podanej proti uzneseniu z 10. marca 2020 ako nedôvodnej.

B/ Kasačná sťažnosť podaná proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne

20. Podľa § 11 písm. g/ SSP, najvyšší súd rozhoduje o kasačných sťažnostiach.

21. Podľa § 438 ods. 1 SSP, kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

22. Podľa § 438 ods. 2 SSP, o kasačnej sťažnosti rozhoduje senát najvyššieho súdu a vo veciach ustanovených v § 22 ods. 1 veľký senát najvyššieho súdu (ďalej len "kasačný súd").

23. Podľa § 439 ods. 1 SSP, kasačná sťažnosť je prípustná proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 444 ods. 1 SSP, kasačná sťažnosť sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

25. Podľa § 452 ods. 1 SSP, na konanie na kasačnom súde sa primerane použijú ustanovenia druhej časti tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Podľa článku 4 ods. 1 základných princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

27. Podľa § 5 ods. 1 SSP, konanie pred správnym súdom sa okrem princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok a ktoré sa na konanie pred správnym súdom použijú primerane, riadi aj princípmi uvedenými v odsekoch 2 až 12.

28. Podľa § 18 ods. 1 SSP, ak správny súd zistí, že vec nepatrí do právomoci súdov, konanie zastaví; ak možno zistiť iný orgán, do ktorého právomoci vec patrí, správny súd mu vec po zastavení konania uznesením postúpi.

29. Najvyšší súd po preskúmaní kasačnej sťažnosti podanej primárne proti uzneseniu z 10. marca 2020 zistil, že žalobca touto kasačnou sťažnosťou napadol aj prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 26. marca 2020. Uvedeným rozhodnutím bola žalobcovi zamietnutá žiadosť o predčasný starobný dôchodok.

30. Podľa § 124 zákona č. 461/2003 Z.z., organizačné zložky Sociálnej poisťovne sú ústredie a pobočky.

31. Podľa § 179 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z.z., do pôsobnosti ústredia patrí rozhodovať v prvom stupni o dôchodkových dávkach.

32. Podľa § 214 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., proti rozhodnutiu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne má účastník konania právo podať odvolanie, ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak sa účastník konania nevzdal odvolania písomne alebo ústne do zápisnice.

33. Podľa § 215 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z.z., odvolanie sa podáva na organizačnej zložke Sociálnej poisťovne, ktorá napadnuté rozhodnutie vydala.

34. Podľa § 215 ods. 2 veta prvá pred bodkočiarkou zákona č. 461/2003 Z.z., odvolanie možno podať v lehote do 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia.

35. Podľa § 215 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., o odvolaní proti rozhodnutiu ústredia rozhoduje

generálny riaditeľ.

36. Po preskúmaní veci najvyšší súd dospel k záveru o nutnosti zastavenia konania o kasačnej sťažnosti žalobcu podanej proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy pre nedostatok právomoci. Kasačnou sťažnosťou možno napadnúť každé právoplatné rozhodnutie krajského súdu s výnimkou tých prípadov, ktoré samotný zákon explicitne vylučuje (§ 439 ods. 2 a 3 SSP). Žalobca napadol kasačnou sťažnosťou rozhodnutie orgánu verejnej správy, čím neboli zo strany najvyššieho súdu ako súdu kasačného splnené podmienky na jej vecné prejednanie. Z tohto dôvodu najvyšší súd pristúpil aj za použitia analógie legis (§ 5 ods. 1 SSP v spojení s článkom 4 Civilného sporového poriadku) k zastaveniu konania pre nedostatok právomoci a postúpeniu veci príslušnému orgánu verejnej správy podľa § 18 ods. 1 SSP. K aplikácii § 18 ods. 1 SSP pristúpil najvyšší súd využitím konceptu analógie legis z toho dôvodu, že § 452 ods. 1 SSP umožňuje na kasačné konanie primeranú aplikáciu ustanovení druhej časti tohto zákona, t.j. § 25 a nasl., avšak postúpenie veci pre nedostatok právomoci je upravené v § 18 ods. 1 SSP, ktoré je obsahom prvej časti SSP, čím teda otázka nedostatku právomoci najvyššieho súdu ako súdu kasačného nie je upravená.

37. Zároveň najvyšší súd uvádza, že kasačná sťažnosť vrátane ďalších na ňu nadväzujúcich podaní bude po právoplatnosti tohto uznesenia postúpená žalovanej na ďalšie konanie (§ 214 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.).

38. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

39. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.